

شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران

پرونده سکوی نفتی گم شده فورچونا در مدیریت علی طاهری مطلق

پـرده بـرداری
از
حقایق ناگفته

روابط

نزدیک IOEC

با دولت و

وزارت

نفت

شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران (IOEC)

فرضیه تحقیق: شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران (IOEC) یکی از شرکت‌های مهندسی و ساخت و ساز فراساحلی ایرانی با سابقه فعالیت‌هایی مرتبط با فساد است. هدف، تشریح میزان دخالت مستقیم شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران در فساد است، نه تنها برای دستیابی به اهدافی همچون برنده شدن در مناقصه، بلکه برای اطمینان از تکمیل پروژه‌های ساختمانی خود علیرغم تحریم‌هایی که علیه جمهوری اسلامی اعمال شده‌اند.

یکم. یافته‌ها

۱. یافته‌های اصلی

- در سال ۲۰۱۲، نهادهای دولتی در جمهوری اسلامی ایران هزینه سکوی نفتی فورچونا را پرداخت کردند که هرگز تحویل داده نشد.
- مدیران شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران حقوق و پاداش‌های نجومی دریافت کردند.
- شرکت‌های چینی در زمان دولت محمود احمدی‌نژاد سفارش خرید مشکوکی از ایران برای تحویل ۳۰ سکوی نفتی دریافت کردند.

۲. معرفی

در سال ۱۹۹۲ شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران به عنوان اولین پیمانکار عمومی کشور متخصص در پروژه‌های دریایی آغاز به کرد. این شرکت با داشتن نقشی حیاتی، مسئولیت ساخت و نصب تاسیسات دریایی کلیدی برای صنعت نفت و گاز ایران را بر عهده داشته است. مسئولیت‌های متنوع آن شامل مدیریت پروژه، طراحی، تدارکات، ساخت، نصب و راه‌اندازی پروژه‌های حفاری نفت است. شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران که به «شرکت تاسیسات دریایی» نیز معروف است، تحت مالکیت مالکیت صندوق بازنشستگی صنعت نفت (۵۱ درصد)، بنیاد تعاون نیروی انتظامی ایران (۴۶ درصد) و کارکنان شرکت (۲ درصد) است.

وزیر نفت رئیس صندوق بازنشستگی صنعت نفت را منصوب می‌کند. در نتیجه، مدیرعامل شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران به طور غیرمستقیم با تایید وزیر نفت این سمت را بر عهده می‌گیرد. از آبان‌ماه سال ۱۴۰۳ جهانگیر پورهنگ، مدیرعامل این شرکت است؛ رسانه‌های دولتی در ایران از جمله سوابق او به مدیر پروژه‌های احداث کارخانه‌های نمک‌زدایی لب سفید / هفتکل و نفت سفید و اهواز بنگستان، رئیس امور مهندسی و قائم‌مقام مجری طرح احداث

واحدهای نمک‌زدایی در مناطق نفت‌خیز جنوب، مجری طرح احداث و توسعه واحدهای نمک‌زدایی آجاجاری و گچساران، مدیرعامل و عضو هیئت‌مدیره شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مارون، مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره شرکت نفت و گاز اروندان اشاره کرده‌اند.

پیش از پورهنگ اما حسین شیوا، یکی از مدیران سابق شرکت ملی نفتکش ایران و از فارغ‌التحصیلان دانشگاه امام حسین سپاه است، مدیرعامل این شرکت بود. مسعود سلطانی‌پور، یکی از بنیانگذاران اصلی این شرکت، با گروه سیاسی تندرو موسوم به «انصار حزب‌الله» وابستگی داشت. با گذشت زمان، شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران شاهد تغییرات در مدیریت خود بود، با چهره‌های مدیریتی که هر زمان تمایلات مختلف سیاسی را با دولت مستقر در ایران نشان می‌دادند. اکثر فعالیت‌های فسادآمیزی که تاکنون درباره این شرکت آشکار شده است، به ویژه رسوایی مفقودی سکوی نفتی، در زمان تصدی علی طاهری‌مطلق، مدیرعامل سابق سازمان بنادر و دریانوردی ایران که در دوران دولت تندروها به ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد به عنوان مدیرعامل شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران منصوب شد.

۳. ارتباطات و فعالیت‌های مشکوک دزدسالاری

داستان سکوی نفتی مفقود شده فورچونا در دور اول تحریم‌ها در سال ۲۰۱۲ و نزدیک به پایان دوره محمود احمدی‌نژاد افشا شد. به دلیل چالش‌های مرتبط با تحریم‌ها، خرید سکوی نفتی برای شرکت‌های ایرانی با مشکل مواجه شد. شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران در آن دوره قراردادی منعقد کرده بود و در مناقصه فاز ۱۴ پارس جنوبی برنده شد. این شرکت برای انجام تعهدات خود نیاز به خرید یک سکوی نفتی داشت. ماهیت غیرشفاف معاملات در حین خرید این دکل در حالی که بخش انرژی ایران به دلیل تحریم‌ها با مشکل مواجه شده بود، منجر به افشای یک رسوایی شد که در رسانه‌ها و افکار عمومی به عنوان «دکل نفتی گمشده» شهرت رسانه‌ای پیدا کرد.

در سال ۲۰۱۵ کمیته انرژی مجلس شورای اسلامی تحقیقاتی را در شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران آغاز کرد تا ابهامات مربوط به تجهیزات خریداری‌شده و از دست رفته شرکت و حقوق و پاداش‌های نجومی به مدیران را بررسی کند. حسین دهدشتی، نماینده سابق اصلاح‌طلب، که در آن زمان عضو کمیته انرژی مجلس شورای اسلامی بود، تخلفات قانونی و فساد در شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران از جمله اطلاعات مربوط به سکوهایی نفتی گمشده و خریداری‌شده توسط شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران را افشا کرد؛ سکوهایی که هرگز به ایران نرسیدند. علی مروی، نماینده اصولگرا و رئیس کمیسیون انرژی در مجلس شورای اسلامی در همین خصوص تصریح کرد: «تحقیق و تفحص مجلس شامل روند تنظیم قراردادها و پروژه‌ها می‌شود. همچنین بررسی ساختار و عملیات شرکت‌های تابعه در داخل شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران، مانند شرکت کیتو را نیز شامل می‌شود.»^۱

به دنبال انجام تحقیقات اولیه، مجموعه‌ای از ایرادها مجموعاً به ارزش میلیون‌ها دلار کشف شد. تحقیقات مجلس شورای اسلامی همچنین درباره یک سکوی نفتی مفقود ۷۸ میلیون دلاری، پرداخت به پیمانکاران بخش خصوصی، کشف

^۱ <https://ensafnews.com/78025>

سکوی نفتی مفقود دیگری که سال‌ها قبل از تحقیقات خریداری شده بود اما در بندر شارجه در امارات رها شده بود و عدم اطمینان در مورد خرید تجهیزات برای نفت پارس جنوبی بود.² به گفته حسین دهدشتی، شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران مبلغ ۹۲ میلیون دلار به شرکتی به نام Dean (دین) برای خرید سکوی نفتی پرداخت کرد اما این سکو هرگز به ایران تحویل داده نشد.³

دکل نفتی فورچونا

پرونده سکوی نفتی مفقود شده فورچونا در زمان مدیریت علی طاهری مطلق بر شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۳ رخ داد. در این دوره، شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران احتمالاً به توصیه یک تاجر ایرانی به نام آقامراد شیرانی تکابی، قراردادی را با سپنتا اینترنشنال برای خرید این منعقد کرد. با این حال، سپنتا به دلیل ارتباط با ایران و صنعت نفت این کشور، مشمول تحریم‌های بین‌المللی شد.

این امر باعث شد تا رضا مصطفوی طباطبایی، مدیرعامل و سهامدار عمده سپنتا - که به طور مشترک متعلق به ایران و امارات است - چند روز قبل از نهایی کردن قرارداد با شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران در سال ۲۰۱۲، یک شرکت فراساحلی به نام Dean (دین) در بریتانیا تاسیس کند. او با هدف دور زدن تحریم‌ها، قرارداد مربوط به خرید سکوی نفتی و انتقال آن به ایران را امضا کرد.

مصطفوی طباطبایی و شرکت «دین» او برای اجرای توافق خود با شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران علی‌رغم نداشتن دکل برای فروش، با نهاد ثالثی به نام Grup Servicii Petroliere SA (GSP) که متعلق به یک فرد رومانیایی در مالیت بود، برای خرید دکل قرارداد بستند. ظاهراً تحت مالکیت مصطفوی طباطبایی، «دین» با مدیریت یک مدیرعامل خارجی از اردن به نام عمر کامل السويد ادره می‌شد؛ تلاشی احتمالاً برای پنهان کردن ارتباطات خود با مصطفوی طباطبایی و ایران. مبلغ کل معامله برای سکوی نفتی فورچونا تقریباً ۸۷ میلیون دلار بود. این مبلغ که در سه قسط پرداخت شد مستقیماً در اختیار شرکت Dean متعلق به رضا مصطفوی طباطبایی قرار گرفت؛ تاریخ و میزان پرداخت‌ها به شرح زیر بوده است:

● تقریباً ۶۳ میلیون درهم امارات (AED) رقمی تقریباً معادل ۱۷،۴ میلیون دلار در ۲۵ آوریل ۲۰۱۲

● تقریباً ۳۰ میلیون یورو رقمی تقریباً معادل ۴۰ میلیون دلار در ۵ اکتبر ۲۰۱۲

● تقریباً ۲۲ میلیون یورو رقمی تقریباً معادل ۲۹ میلیون دلار در ۲۴ نوامبر ۲۰۱۲

² <https://salas.ir/9844/>

³ <https://roozno.com/fa/news/143235/%D8%A8%D8%A7%D8%B2%DA%AF%D8%B4%D8%AA-%D8%AA%D8%AD%D9%82%DB%8C%D9%82-%D9%88-%D8%AA%D9%81%D8%AD%D8%B5-%D8%A7%D8%B2-%D8%B4%D8%B1%DA%A9%D8%AA-%D8%AA%D8%A7%D8%B3%DB%8C%D8%B3%D8%A7%D8%AA-%D8%AF%D8%B1%DB%8C%D8%A7%DB%8C%DB%8C>

محمدرضا ایروانی، رئیس هیئت‌مدیره «شرکت دانا انرژی» که احتمالاً رقیب «سپنتا» و «دین» است، در اظهارنظری درباره قیمت‌گذاری سکوی نفتی مفقودشده، گفت: «دکل فورچونا را برای خرید به قیمت به ما پیشنهاد داده بودند. بین ۶۰ تا ۶۵ میلیون دلار ما می‌توانستیم دکل را که شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران به آن نیاز داشت با همان قیمت خریداری کنیم. حالا این واقعیت که آنها می‌خواستند دکل ۶۶ میلیون دلاری را به قیمت ۸۸ میلیون دلار بخرند، عجیب است.»⁴

همانطور که قبلاً گفته شد، سکوی نفتی فورچونا هرگز به ایران نرسید. در پرداخت اولین قسط، شرکت رومانیاپی GSP، مالک واقعی دکل، قرارداد فروش با شرکت «دین» را فسخ کرد. با این وجود، «دین» که به خوبی از فسخ قرارداد با مالک دکل آگاه بود، به پذیرش دو پرداخت باقی‌مانده از شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران ادامه داد. نکته قابل‌توجه این است که علیرغم اینکه شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران هرگز سکوی نفتی را دریافت نکرد، اما مدیرعامل این شرکت، علی طاهری مطلق، فرم تحویل را امضا کرد. بعداً این بیژن نامدار زنگنه، وزیر نفت در دولت حسن روحانی بود که تایید کرد تا کنون چنین دکل‌های وارد آب‌های ایران در خلیج فارس نشده است. به طور خلاصه، طاهری مطلق با آگاهی کامل از عدم تحویل دکل، با پرداخت مبلغ قرارداد از یک شرکت دولتی به شرکت «دین» موافقت کرد. این اقدام ظن را تقویت می‌کند که هدف اولیه از تنظیم و اجرای قرارداد، هرگز خرید دکل نفتی لازم برای شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران نبوده است؛ بلکه در مقابل به نظر می‌رسد هدف از این اقدام اختلاس ۸۷ میلیون دلاری از خزانه دولت به بهانه دور زدن تحریم‌ها بوده است.

دو محاکمه در مورد سکوی نفتی گم‌شده فورچونا، یکی در دادگاه بریتانیا و دیگری در ایران انجام شد. دادگاه عالی انگلیس و ولز سه متهم اصلی، علی طاهری مطلق، مدیرعامل شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران، آقامراد شیرانی تکابی مشاور تجاری وی و رضا مصطفوی طباطبایی، بنیانگذار «دین» را به پرداخت مجموعاً جریمه‌ای در قالب سه ارز مختلف محکوم کرد که عبارت است از معادل ۷۹ میلیون درهم، ۶۰ میلیون یورو، و همچنین ۲۱۶۹۳۰۸ پوند.⁵ در ایران، دادگاه جرایم اقتصادی به ریاست قاضی محمدهادی فضلعلی چهار متهم طاهری مطلق، شیرانی تکابی، مصطفوی طباطبایی و محمدسعید حاجی غفاری، مدیر عامل شرکت رهنمون اقتصاد را به حبس محکوم کرد. متهمان مشترک نیز شامل عمر کامل السوید اردنی، مهدی وفائی‌پور، تاجر و نفیسه محمودی که با طاهری مطلق نسبت فامیلی دارد و گمان می‌رود در اروپا باشد، بودند. آنها در این پرونده به «خیانت در امانت، همدستی و اختلاس» متهم شدند.

⁴ <https://www.entekhab.ir/fa/news/222348/22-%D9%85%DB%8C%D9%84%DB%8C%D9%88%D9%86-%D8%AF%D9%84%D8%A7%D8%B1-%D8%B1%D8%A7%D9%86%D8%AA-%D8%AF%DA%A9%D9%84-%D8%AE%D9%88%D8%B1%DB%8C-%D9%86%D9%82%D8%B4-%D8%A8%D8%A7%D8%A8%DA%A9-%D8%B2%D9%86%D8%AC%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%AF%DA%A9%D9%84-%D8%A8%D8%A7%D8%B2%DB%8C-%DA%86%D9%87-%D8%A8%D9%88%D8%AF>

⁵ <https://www.naftema.com/news/140343/%D8%B1%D8%A7%DB%8C-%D9%86%D9%87%D8%A7%DB%8C%DB%8C-%D9%85%D8%AA%D9%87%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%AF%D9%87-%D8%AF%DA%A9%D9%84-%DA%AF%D9%85%D8%B4%D8%AF%D9%87-%D8%B5%D8%A7%D8%AF%D8%B1>

دادگاه در حکمی ۱۷۱ صفحه‌ای، متهم اصلی علی طاهری مطلق را به عنوان مدیرعامل سابق شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران به اتهام «خیانت در امانت» (از طریق اتلاف منابع و اختلاس) به سه سال حبس محکوم کرد. همچنین اتهام اختلاس را باطل و مبلغ اختلاس را از ۷۳،۹۱ میلیون دلار به ۸۷ میلیون دلار کاهش داد.^۶ دادگاه مصطفوی طباطبایی را به عنوان متهم ردیف سوم به اتهام «خیانت در امانت» به سه سال حبس محکوم کرد. شیرانی تکابی، متهم ردیف دوم، با احتساب روزهایی که در بازداشت بوده به شش ماه حبس تعزیری محکوم شده است. در مورد عمر کامل السوید، متهم ردیف چهارم، دادگاه به دلیل تابعیت غیرایرانی و امضای قرارداد در خارج از خاک ایران، درباره او «قرار عدم تعقیب» صادر کرد. دادگاه در بخش سوم رای مربوط به قرارداد ۳۰۰ میلیون تومانی شرکت رهنمون اقتصاد، حاجی غفاری به عنوان مدیرعامل این شرکت را به شش ماه حبس تعزیری محکوم کرد.^۷ افشاگری در پرونده دکل از طریق اظهارات یکی از وکلای متهم و اسناد ارائه شده توسط عمر کامل به دادگاه ایران السوید، مالک رسمی شرکت «دین»، نشان داد که بخش قابل توجهی از وجوه دریافتی مصطفوی طباطبایی به کمپین انتخابات ریاست جمهوری دونالد ترامپ در سال ۲۰۱۶ کمک شده است.

افراد مرتبط با تراکنش‌های فسادآلود

علی طاهری مطلق به عنوان مدیرعامل وقت شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران اغلب در رسانه‌ها به عنوان خریدار دکل معرفی می‌شود و این در حالی است که رضا مصطفوی طباطبایی نقش مهمی در اجرای این قرارداد داشته است. افزون بر این، آقامراد شیرانی تکابی، سهامدار سپنتا که در آن زمان مشاور مدیرعامل شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران بود، نیز از جمله افراد تاثیرگذار در پیگیری برای عقد قرارداد خرید دکل فورچونا به شمار می‌رود.

علیرغم مالکیت اسمی شرکت «دین» توسط عمر کامل السوید، مصطفوی طباطبایی اغلب به عنوان موسس شرکت و مالک واقعی آن معرفی شده است. گفته می‌شود که در یک معامله مربوط به این دکل، سپنتا اینترنشنال تقریباً ۱۶ میلیون دلار حق کارگزاری برای یک شرکت حفاری در ایران دریافت کرده که رقم کلی این قرارداد به ارزش ۴۲۰ میلیون دلار بوده است. مصطفوی طباطبایی که طبق گزارش‌ها در موناکو زندگی می‌کند و به پوکر علاقه دارد، گهگاه در دبی تجارت می‌کند.

یکی دیگر از افرادی که در این پرونده از او نام برده شد، محمدسعید حاجی غفاری است. به گفته مهدی نوده، وکیل طاهری مطلق، حاجی غفاری به پرونده دکل گمشده ارتباطی ندارد، هرچند یکی از اتهامات طاهری مطلق دریافت ۳۰۰ میلیون تومان «حق مشاوره» از شرکت رهنمون اقتصاد، شرکت ساختمانی متعلق به حاجی غفاری است. با نقش دوگانه طاهری مطلق به عنوان مدیرعامل شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران و مشاور رهنمون اقتصاد، این شرکت

^۶ <https://www.naftema.com/news/140343>

^۷ <https://www.tabnak.ir/fa/news/889749/%D8%B5%D8%AF%D9%88%D8%B1-%D8%AD%DA%A9%D9%85-%D9%85%D8%AD%DA%A9%D9%88%D9%85%DB%8C%D8%AA-%DB%B4-%D9%85%D8%AA%D9%87%D9%85-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%AF%D9%87-%D8%AF%DA%A9%D9%84-%D9%86%D9%81%D8%AA%DB%8C>

ساختمانی در حقیقت از طریق خدمات کارگزاری طاهری مطلق قراردادی را با شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران منعقد کرد.⁸

حقوق و پاداش‌های نجومی به مدیران شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران

موضوع دیگری که در مجلس شورای اسلامی در خصوص تخلفات در شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران مطرح شد، حقوق‌های نجومی است که به مدیران شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران تعلق گرفت. حسین دهدشتی و امیرعباس سلطانی، نمایندگان سابق مجلس شورای اسلامی، از حقوق ۹۰ هزار دلاری و پاداش ۶۰ میلیون درهمی برای مدیران شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران خبر دادند. علاوه بر این، افشاگرایی در مورد پرداخت‌هایی از ۴۰ تا ۷۰ میلیارد تومان به برخی مدیران و کارمندان وجود داشت که این پرداخت‌ها احتمالاً به عنوان کارمزد دلالی توجیه شده‌اند. شماری از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در نامه‌ای، این تخلفات در قالب پرداخت‌های بی‌رویه و نجومی را به صادق آملی لاریجانی، رئیس وقت قوه قضائیه در جمهوری اسلامی گزارش داد. در این نامه مشخصاً از علی طاهری مطلق و سایر افراد دخیل در این تخلفات نام برده شده است.⁹

معمای ۳۰ دکل خریداری‌شده از چین

برنامه‌های نفت و گاز ایران با مشارکت شرکت‌های خارجی تعریف شده‌اند از جمله با شش دکل اجاره‌ای از چین، یکی از یک شرکت انگلیسی و دیگری از یک نهاد هندی. آنچه مهم به نظر می‌رسد این است که هر هشت دکل فعال در خاک ایران منشأ چینی دارند. در سال‌های اخیر، چین پیش‌تاز پیشرفت‌های عمده در عرصه نفت و گاز ایران بویژه در میدان‌های نفتی و در میادینی مانند یادآوران، در جنوب غربی اهواز در استان نفت‌خیز خوزستان بوده است. شرکت‌های چینی اکنون با مالکیت شش دکل در اکتشافات نفت و گاز فراساحلی ایران حضور چشمگیری دارند. این امر شرکت‌های چینی را به عنوان پیش‌تازان در رده اپراتورهای خارجی دکل در ایران تبدیل کرده است. سایر نهادهای خارجی که مجموعاً ۱۴ دکل را در خاک ایران در اختیار دارند، از نزدیک این روند را دنبال می‌کنند.

خدمات دلالی در چین برای خرید یا اجاره سکوه‌های نفتی برای صنعت نفت ایران، عملاً به بازاری پرسود تبدیل شده است. یک مقام ایرانی مستقر در چین به وزارت نفت ایران توصیه کرد که مستقیماً خرید و اجاره دکل‌ها را از طریق دولت یا سفارت ایران در پکن انجام دهد. ظاهراً دلالان با هدف دریافت کمیسیون بالاتر در برخی معاملات، قیمت دکل‌ها را بالا

⁸ <https://www.sharghdaily.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%B1%D9%88%D8%B2%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-100/218488-%D8%AF%DA%A9%D9%84-%D8%A8%D8%A7%D8%AE%D8%AA%D9%87-%D8%B3%D8%B1%D8%A7%D8%BA-%D9%BE%D9%88%D9%84%D8%B4-%D9%86%D8%B1%D9%81%D8%AA>

⁹ <https://www.naftema.com/report/28205>

می‌برند.¹⁰ در میان معماهای حل‌نشده در خصوص دکل گم‌شده و دکل در حال حرکت در شارجه، بیژن نامدار زنگنه، وزیر سابق نفت، پیش از این به صورت مبهم به موضوع ماجرای خرید ۵۰ دکل از چین اشاره کرده بود. او بر لزوم شفاف‌سازی در خصوص موارد مربوط به این خریدها تاکید کرده بود.¹¹

در سال ۱۳۹۵ ابوالقاسم رحمانی، نماینده سابق مجلس شورای اسلامی و مدیرعامل شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران پس از طاهری مطلق، از خرید ۳۰ سکوی نفتی از چین خبر داد که به گفته او اگرچه برای کشور غیرضروری بودند اما به صورت ناگهانی با قیمتی نجومی و به توجیه دور زدن تحریم‌ها خریداری شدند. رحمانی تصریح کرد که شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران یک سپرده ۱۳۰ میلیون دلاری پرداخت کرد اما فقط پنج سکوی نفتی دریافت کرد.¹² کارگزار نفتی و چهره کلیدی پرونده فورچونا، مصطفوی طباطبایی، ادعا می‌کند که در سال ۲۰۱۱، نفیسه محمودی، یکی از بستگان طاهری مطلق، مدیرعامل سابق شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران، مبلغ ۵ میلیون یورو از یک شرکت چینی برای قرارداد سکوی نفتی دریافت کرد.

به گفته مصطفوی طباطبایی، یک شرکت اتریشی متعلق به نفیسه محمودی قراردادی ۱۰۰ میلیون دلاری با شرکت OMC مستقر در امارات برای نظارت بر ساخت ۳۰ سکوی نفتی چینی برای شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران منعقد کرد. مصطفوی طباطبایی، شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران را متهم می‌کند که یک قرارداد ۲ میلیارد دلاری این شرکت توسط سه شخص محمودی، مهدی وفاپور (مدیرعامل OMC) و شیرانی تکابی (مشاور شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران) تسهیل شد. او ادعا می‌کند که این معامله بدون هیچ‌گونه نظارتی از سوی بخش‌های حقوقی و مالی شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران به انجام رسید.

مصطفوی طباطبایی استدلال می‌کند که به دلیل معاملات مبهم و مشکوک در چین، شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران متحمل ضررهایی از ۱۱۰ تا ۱۳۰ میلیون دلار در قرارداد ۲ میلیارد دلاری ۱۰ سکوی دریایی و ۲۰ سکوی نفتی زمینی شده است. ۱۱۰ تا ۱۳۰ میلیون دلار نشان‌دهنده سپرده‌ای است که شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران به شرکت‌های چینی پرداخت کرده است، این همه در حالی است که بیشتر سکوهایی نفتی تحویل داده نشده‌اند.¹³

۴. اهمیت

¹⁰ <https://www.khabaronline.ir/news/449793/22-%D9%85%DB%8C%D9%84%DB%8C%D9%88%D9%86-%D8%AF%D9%84%D8%A7%D8%B1-%D8%B1%D8%A7%D9%86%D8%AA-%D8%AF%DA%A9%D9%84-%D8%AE%D9%88%D8%B1%DB%8C-%D9%86%D9%82%D8%B4-%D8%A8%D8%A7%D8%A8%DA%A9-%D8%B2%D9%86%D8%AC%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%AF%DA%A9%D9%84-%D8%A8%D8%A7%D8%B2%DB%8C-%DA%86%D9%87>

¹¹ <https://www.naftema.com/report/28205>

¹² <http://www.ensafnews.com/34903>

¹³ <https://ensafnews.com/158842/>

نتایج و یافته‌های گزارش‌ها در این خصوص نسبتاً ناشناخته باقی مانده‌اند و توجه گسترده‌ای در حوزه عمومی دریافت نکرده‌اند. به نظر می‌رسد بسیاری از این موارد به سرعت از افکار عمومی پاک شدند یا از کانون توجه رسانه‌ها کنار رفتند. با توجه به حساسیت‌ها پیرامون پرونده‌های فساد در صنعت نفت، توجه به این پرونده‌های خاص عملاً به افزایش آگاهی عمومی در مورد فساد رایج در مهم‌ترین بخش اقتصادی کشور کمک می‌کند. نکته قابل توجه این است که بر اساس تعریفی که در حقوق ایران آمده است، تعارض منافع و بهره‌برداری از مناصب - مانند ایفای نقش با منافع متضاد به طور همزمان - به ندرت به صراحت جزء جرایم طبقه‌بندی می‌شوند.

نور تاباندن بر این یافته‌ها بسیار مهم است، چرا که آنها می‌توانند توجه عمومی را به اقدامات فاسدآمیز و رانت‌آلود جلب کنند. برای مثال، افرادی که به طور همزمان چندین موقعیت را در هر دو بخش دولتی و خصوصی دارند، ممکن است به‌طور بالقوه راه را برای ایجاد شبکه‌های دزدسالار در بخش‌های مختلف هموار کنند. علاوه بر این، فقدان یک روش شفاف اعطای قرارداد از طریق یک فرآیند مناقصه عادلانه و منصفانه می‌تواند زمینه شکل‌گیری شبکه‌های فاسد شامل شرکت‌های دولتی و هم‌تایان بخش خصوصی آنها را فراهم کند. این وضعیت، به‌ویژه در پست‌های صنعتی کلیدی، راه‌هایی را برای رانت‌جویی و افزایش ثروت باز می‌کند و نگرانی‌هایی را در مورد اقدام‌ها و تصمیم‌های مدیران درگیر در چنین اقداماتی ایجاد می‌کند.

روشن کردن این پیچیدگی‌ها از طریق افشاگری در مورد شیوه‌های دزدسالارانه و رانت‌خیز بسیار ضروری است تا بدین طریق درک بهتری از خطرات و چالش‌های بالقوه ناشی از رویه‌های تجاری معیوب و فسادآمیز در بخش دولتی ایجاد گردد.

روش‌شناسی

منابع مورد استفاده:

انتخاب منابع ما بر اساس صحت، درستی و جدید بودن اطلاعات بوده است. در نتیجه، تمرکز اولیه بر منابع فارسی منتشرشده در داخل ایران توسط پژوهشگران یا رسانه‌های معتبر بود. هر نویسنده یا رسانه‌ای که اعتبار آن‌ها به اندازه کافی تأییدنشده باشد، عمداً و آگاهانه از بررسی و جریان این تحقیق حذف شدند. برای ارزیابی اعتبار منابع، ما عملکرد گذشته نویسندگان و رسانه‌ها را به طور کامل و دقیق مورد بررسی قرار دادیم.

این امر مستلزم بررسی دقیق سازگاری و دقت آثار قبلی آنها و ارزیابی میزان تایید مطالب آنها توسط سایر منابع معتبر بود. هدف از این فرآیند راستی‌آزمایی دقیق و اطمینان از قابل اعتماد بودن منابع انتخاب‌شده و همچنین تقویت کیفیت کلی اطلاعات ارائه‌شده بود.

محدودیت در منابع:

در اکثر موارد، اسناد مشخصی که مستقیماً مصادیق فساد را نشان می‌دهند، به وضوح وجود ندارند. بسته به کیفیت و نوع تحقیقات نیز منبع، در دسترس بودن اسناد مربوط به قراردادها، صورتجلسات، صورتحساب‌ها و غیره بسیار ارزشمند خواهد بود و به پژوهشگر کمک می‌کند. بررسی چنین موضوع‌هایی می‌تواند به ارائه بینشی در مورد معاملات و فعالیت‌های مشکوک کمک کند که ممکن است منابع فساد و رانت را در ساختاری همچون جمهوری اسلامی آشکار سازند؛ حتی در صورت عدم وجود اسناد و مدارکی که به صراحت به فساد اشاره می‌کنند.

ضمیمه:

تصویری از فاکس قرارداد میان علی طاهری مطلق، مدیرعامل شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران و کارگزار نفتی و مدیرعامل سپنتا اینترنشنال رضا مصطفوی طباطبایی برای سکوی نفتی فورچونا.

هو القادر
قرارداد جعاله

ماده یک: طرفین قرارداد

این قرارداد به استناد مواد ۱۰، ۵۶۱ الی ۵۷۰ و رعایت مندرجات ماده ۱۹۰ قانون مدنی جمهوری اسلامی ایران بین **جاعل آقای سیدرضا مصطفوی طباطبایی فرزند سیداسد...** به شماره شناسنامه ۷۵۲ صادره از تهران متولد ۱۳۵۰ به آدرس: تهران - سعادت آباد - میدان کاج - خیابان شهید بهسوی - ساختمان AB.co و **عامل آقای ... فرزند ...** به شماره شناسنامه ... صادره از شیراز متولد ۱۳۶۱ به آدرس: تهران خیابان شهید فاضل (فرشته) - ... منعقد می‌گردد.

ماده دو: موضوع قرارداد

موضوع این قرارداد عبارتست از انجام خدمات مشاوره، بازاریابی، مطالعه و معرفی فرصت‌های جدید اقتصادی و برقراری تعاملات و ارتباطات سازنده از سوی عامل برای گسترش فعالیت‌های صنعتی، اقتصادی، بازرگانی، سرمایه‌گذاری و بانکی مشروع و قانونی جاعل براساس قوانین، ضوابط و مقررات جاری دولت جمهوری اسلامی ایران.

ماده سه: مدت قرارداد

مدت این قرارداد از تاریخ امضاء محدود به فسخ دو طرفه اصل، اصلاحیه‌ها، الحاقات و متمم‌های قرارداد حائز اهمیت می‌باشد.

ماده چهار: مبلغ قرارداد

۴-۱: بر اساس توافق حاصله فی‌مابین جاعل و عامل میزان حق‌الزحمه خدمات مورد اشاره در موضوع قرارداد به شرح ذیل تعیین و مقرر گردید:

۴-۱-۱: در خصوص حق‌الزحمه مشاوره در اخذ تسهیلات و کلیه عملیات بانکی اعم از اخذ وام‌های کوتاه مدت، بلند مدت، سرمایه در گردش، گشایش اعتبار، سپردن وثیقه و ... جاعل متعهد به پرداخت ۳٪ (سه درصد) کل وام و اعتبار اخذ شده به عامل پس از شروع اولین پرداخت بانک می‌گردد.

۴-۱-۲: در خصوص حق‌الزحمه مشاوره سرمایه‌گذاری و برقراری امکان مشارکت مدنی در بخش ساخت و ساز اعم از مسکونی، تجاری، اداری و خدماتی یا نهادهای خصوصی، عمومی و دولتی، جاعل متعهد به پرداخت ۵٪ (پنج درصد) از میزان سرمایه‌گذاری صورت داده پس از انعقاد قرارداد مشارکت مورد نظر به عامل می‌گردد.

Val ass

...

...

۴-۱۳: در خصوص حق الزحمه مشاوره بازرگانی در پروژه‌های دولتی و غیردولتی اعم از خرید و فروش نفت خام، انواع فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی، فروش انواع کالا، تجهیزات، قطعات و ... جاعل پس از کسر هزینه‌های جاری متعهد به پرداخت ۴۰٪ (چهل درصد) از سود خالص باقی مانده به عامل می‌گردد.

۴-۱۴: در خصوص حق الزحمه مشاوره سرمایه‌گذاری و انعقاد مشارکت با شرکت‌های دولتی، نیمه دولتی و خصوصی در خصوص پروژه‌های مورد علاقه جاعل در بخش نفت، گاز و پتروشیمی اعم از حفاری چاه‌های نفت و گاز، توسعه میدان نفتی و گازی، ساخت، تجهیز و تأمین قطعات مورد نیاز صنعت نفت و ... جاعل پس از کسر هزینه‌های جاری و تا مادامی که همکاری مشترک و منافع او ادامه خواهد داشت متعهد به پرداخت ۴۰٪ (چهل درصد) از سود خالص باقی مانده از مشارکت مذکور به عامل می‌گردد.

۴-۲: هرگونه توافق جدید در تغییر میزان حق الزحمه انجام خدمات مورد اشاره در موضوع این قرارداد به انضمام نحوه پرداخت آن ذیل مفاد متمم‌ها و الحاقیه‌های آتی این قرارداد تعیین و مقرر خواهد شد.

۴-۳: توافق گردید مبلغ سه میلیارد ریال معادل سیصد میلیون تومان بصورت علی‌الحساب و جهت شروع انجام خدمات مورد اشاره در موضوع قرارداد پس از امضاء قرارداد از سوی جاعل به عامل پرداخت گردد. رسید مبلغ مذکور ظهر صفحه آخر قرارداد از سوی عامل گواهی خواهد شد.

ماده پنج: تعهدات جاعل

۵-۱: جاعل متعهد می‌گردد از افشاء مفاد قرارداد حاضر و متمم‌های آن به هر نحوه ممکن جلوگیری نماید و به محرمانه ماندن مفاد آن اهتمام بورزد، چنانچه جاعل نسبت به افشاء عمدی و یا سهوی مفاد قرارداد حاضر و الحاقیه‌های فی‌مابین اقدام نماید متعهد به جبران کلیه آسیب‌ها و خسارت‌های مادی و معنوی عارض شده به عامل خواهد بود.

۵-۲: جاعل ضمن عقد خارج لازم که در حضور شهود امضاء کننده این قرارداد منعقد گردید حق عزل عامل، رجوع و فسخ یکطرفه قرارداد را از خود ساقط نمود.

۵-۳: چنانچه جاعل در اثناء مدت انجام موضوع قرارداد و متمم‌های الحاقی و مادامی که اقدامات عامل در هر مرحله از موضوع قرارداد به پایان نرسیده از ادامه فعالیت عامل در راستای انجام موضوع قرارداد جلوگیری نماید ضمن اینکه عامل مستحق کلیه حقوق ناشی از این قرارداد و متمم‌های الحاقی آن می‌باشد؛ جاعل متعهد به پرداخت کلیه خسارت‌های معنوی و مادی عارض شده به عامل خواهد بود.

۵-۴: اقدامات موازی جاعل در راستای انجام موضوع قرارداد و متمم‌های الحاقی و کسب نتیجه مورد اشاره در موضوع قرارداد و متمم‌های الحاقی توسط ایشان در صورتی نافذ و مانع حقوق عامل خواهد بود که قبلاً و بطور

علی‌اصغر

علی‌اصغر

علی‌اصغر

کتبی رضایت عامل را حاصل کرده باشد، در غیر این صورت عامل مستحق کلیه حقوق ناشی از این قرارداد و منضم‌های الحاقی آن خواهد بود.

ماده شش: تعهدات عامل

۶-۱: عامل متعهد می‌گردد اطلاعات مربوط به عملیات شرکت جاعل را که به اقتضای ضرورت در اختیار او قرار می‌گیرد و یا ضمن کار به آنها دسترسی پیدا می‌کند را محرمانه تلقی نموده و از افشاء یا به کار بردن آنها در جهت خلاف منافع شرکت جاعل چه در طول مدت قرارداد و چه پس از خاتمه قرارداد جلوگیری نماید و در صورت اثبات تخلف، عامل متعهد به پرداخت کلیه خسارت‌های معنوی و مادی عارض شده به جاعل خواهد بود.

ماده هفت: شرایط فورس مازور

۷-۱: در صورت بروز هرگونه حادثه غیر مترقبه (فورس مازور) که غیر قابل پیش‌بینی بوده و خارج از کنترل و اراده هر یک از طرفین قرارداد باشد از جمله جنگ، شورش، سیل، زلزله، آتش‌سوزی، شیوع بیماری‌های مسری، اعتصاب عمومی، تغییر نظام سیاسی، حکومت، دولت و... که عدم اجرای تعهدات متاثر از فورس مازور، تصور یا تخلف محسوب نگردد پس از رفع کامل حالت فورس مازور و بازگشت امور به شرایط عادی و طبیعی طرفین به تعهدات معوقه خود عمل خواهند نمود.

۷-۲: در صورت بروز اختلاف در وقوع فورس مازور و یا تاثیر آن بر اجراء و یا عدم اجرای قرارداد عرف و قانون حاکم مرجع حل اختلاف خواهد بود.

ماده هشت: قانون حاکم و شیوه حل اختلاف

۸-۱: این قرارداد از هر حیث تابع قوانین و مقررات موضوعه جمهوری اسلامی ایران است.
۸-۲: کلیه اختلافات ناشی از تفسیر و یا اجرای این قرارداد به طریق دوستانه حل و فصل خواهد شد و در صورت بروز اختلاف در تفسیر هر یک از مفاد این قرارداد و عدم توافق و حل موضوع از سوی متعاقدين هر یک از طرفین قرارداد می‌تواند برای حل اختلاف موجود به محاکم صالحه جمهوری اسلامی ایران مراجعه نماید.

ماده نه: اقامتگاه قانونی طرفین

۹-۱: اقامتگاه قانونی طرفین قرارداد نشانی مندرج در ماده یک این قرارداد است و هرگونه اظهارنامه، اخطار، درخواست و مکاتبه در خصوص مفاد این قرارداد باید کتباً به نشانی طرفین که در این قرارداد نوشته شده و اقامتگاه قانونی آنان محسوب می‌شود ارسال گردد.

۹-۲: در صورتیکه اقامتگاه هر یک از طرفین تغییر کند می‌بایست محل جدید اقامت بلافاصله کتباً به طرف دیگر اطلاع داده شود و در صورت تخلف از این امر ارسال اظهارنامه، اخطار، درخواست یا مکاتبه به اقامتگاه سابق هر یک از طرفین قرارداد ابلاغ قانونی تلقی خواهد شد.

ماده ۵۵: الحاقیه‌ها و تغییرات احتمالی در قرارداد

۱۰-۱: الحاقیه‌هایی که پس از امضای این قرارداد و در راستای توافقات جدید و با جهت تأیید انجام امری و ... که در قرارداد حاضر به آن اشاره نشده است و بین متعاقبین امضاء می‌گردد جزء لاینفک این قرارداد بوده و برای طرفین قرارداد لازم الاجرا می‌باشد.

۱۰-۲: هرگونه تغییر و توافق جدید در قالب متمم یا اصلاحیه قرارداد، موافقتنامه ضمن قرارداد و ... تا زمانی که به صورت مکتوب و به امضاء طرفین قرارداد نرسیده باشد فاقد اعتبار بوده و لازم الاجرا نمی‌باشد.

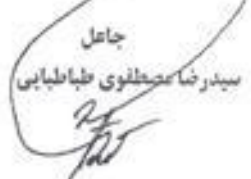
۱۰-۳: طرفین قرارداد توافق نمودند در صورتیکه هر یک از مفاد این قرارداد به هر دلیلی از جمله تغییر قوانین موضوعه کشور فاقد اعتبار، غیرقانونی و یا غیر قابل اجرا شود در صورت عدم مغایرت با شرح مقدس اسلام قانون سابق ملاک خواهد بود و دیگر مواد این قرارداد بر اعتبار خود باقی بوده و طرفین متعهد به اجرای کامل مابقی مفاد قرارداد و متمم‌های الحاقی خواهند بود.

ماده یازدهم: نسخ قرارداد

این قرارداد در روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۰/۵/۵ پنجم مردادماه یکهزار و سیصد و نود هجری شمسی در یازده ماده، چهار صفحه و دو نسخه متداولتین بدون قلم خوردگی و کسر و ازدیاد مطالبی در بین منظور آن و هرگونه خدشهای تنظیم و کلیه اوراق و نسخ دارای اعتبار واحد و لازم الاجرا بوده و طرفین با اسقاط کافه خیارات علی‌الخصوص خیاب غین فاحش هرگونه ادعا و اعتراض بعدی در خصوص مفاد و مندرجات این قرارداد ولو به تضرر و غیره را از خود سلب و این قرارداد را با اثر انگشت و امضاء تنفیذ، منعقد و مبادله نمودند.

"الف: هر عمل کرده و حسن صداقت و امانتداری طرفین و شهود کلاماً گفته خواهد بود"

عامل

جامل
سیدرضا مصطفوی طباطبایی

شاهد ۲

شاهد ۱
